

rijgen, niets
kanten
e maakt de
r. Sommigen
oud vol: het
eenfor
t louter
ormule beter,
faar het gaat
m u l e, die
v a n d e
D A T M E N
V O N N I S S E N.
kwaad, toen
met Jezus?
oplossing. Hij
a, en het volk
s dit nu lukt,
nieuwe situ-
achten en van
eschikt". Van
verloren. Hij
t a t, op het
zijn. Waarom
zin voor alle
meer dacht
e maakt door
w e t, en dat
ment dat hij
odat dan de
zaak voor hem
aanmatiging;
s zijn, en de
ur hierom, of
g van Pilatus
d, e c h t e r
le heeft ze de
angedaan. En
oeders" heeft
atus geleden
traaf, Popma,
end.
s, in tempera-
? We breken
H O L W E R D A.
E N H E T
(III.)
bedoelde her-
at geen der
ige Synode's
breedvoerige
gehandhaafd,
gedekt.
esproken, dat
dt, naar het
gangsters een
daarover een
ent te moeten
crete, bij haar
gen of besluit-
r het a l g e-
elaten kunnen
zou zulk een
indienen? Het
maakt o v e r-
is ook m i s-
rklart, alleen
bij haar zijn
noden. Nu zou
eter en doel-
de ook onder
de Kerken,
ebracht tegen
neek, Sneek-
ddeltreffender,
in het teeken
oeken en zich
et genoopt al-
en, die de een-
lusie's in.
n kring tegen
t.
door de thans
leden bekend
aren- en aan-
e stellen der
r de geheime
achtarhouden
óórdrijven van
den in bezet-
oncl. 5); over
conformeeren"

(concl. 8); over het gedwongen zwijgen (concl. 9); over de afvaardiging van bezwaarde ambtsdragers (concl. 10); over de zelfcontinuering, art. 50; (concl. 11, 12); over art. 79 (concl. 13); over schorsing en afzetting (wering) van Prof. Grijdanus, Prof. Schilder, cand. Schilder (concl. 14, 15). Dat wil dus zeggen: bezwaarden in de niet-vrijgemaakte Kerken en de thans vrijgemaakte Kerken spreken principieel één taal, trekken één lijn. Als nu ook zij, die de hiërarchie van deze Synode gezien hebben, naar hun eigen belijdenis, deze lijn maar doortrekken (art. 32 Ned. Geloofsbelijdenis: „En daarom verwerpen wij.....") Practisch maakt het dus weinig of geen verschil, of men nu behandeld heeft de bezwaren van 1946 of die van 1942 tot 1945. Maar daarmee is conclusie 1 niet slechts o v e r b o d i g, maar heel de tegenstelling tusschen algemeen en bijzonder of concreet, de vermelding van b i j h a a r ingebrachte bezwaren, als zou dat beduidend verschil maken met bij haar-voorgangsters ingebrachte bezwaren, doet niet ter zake, komt hier niet van pas, is m i s p l a a t s t. De inzet is dus niet bijster gelukkig. Doch dit geldt alleen nog maar de vaststelling van 't kerkrechtelijk agendum. We komen nu tot de poging, de bezwaren weg te werken, dat is: de begane misslagen en zonden te bedekken. Dat begint aanstonds in conclusie 2. Ze vindt, dat de zaak der meenings- of leergeschillen (toen men ons uitwierp, waren het l e e r geschillen; thans heeft men de keus tusschen deze benaming en de andere, die het recht van uitbanning ontkent) door de Synode van Amsterdam (1936) niet op onwettige wijze aan de orde is gesteld. a. omdat dan een meerdere vergadering het recht niet kan worden ontzegd, op eigen initiatief een zaak als de handhaving der leer aan de orde te stellen; b. omdat bovendien de aanleiding tot het voorstel ter zake is geweest een uit de Kerken zelf bij de Synode aanhangig gemaakt voorstel en de leden eener Synode het recht hebben, op grond van een aanhangige zaak bepaalde voorstellen te doen. Ziezoo. De Synode heeft gesproken. Is het nu uit? Neen, nu begint het pas. Een uitspraak doen is zoo moeilijk niet. Maar die uitspraak waar maken, w a a r m a k e n, daar is het wachten op. Poneeren is gemakkelijk. Maar b e w i z e n met klare, steekhoudende argumenten. Dat mochten we verwachten, na al wat sinds lang over dit punt van onze zijde is gezegd en geschreven. Komt daar iets van terecht? Neen. Aan een meerdere vergadering kan het recht niet worden ontzegd, op eigen gezag een zaak als de handhaving der leer aan de orde te stellen? Dat k a n w e l. Sterker: dat g e s c h i e d t. Door wie? Door de kerkenordening, die de Synode geroepen en verplicht is (zij niet in de laatste plaats) te onderhouden. Die kerkenordening, reeds de eerste, die met gemeen accoord werd aangenomen (Emden 1571) bepaalt, dat aan de roepende Kerk alle zware zaken, die in andere Kerken der provincie (Cap. III, 11) of in andere Kerken uit alle provincie's (Cap. IV) voorvallen, of die in de vergaderingen van Kerkeraden of classes of Particuliere Synoden niet hebben kunnen afgehandeld worden, of zoodanige zware zaken die de gansche Provincie (III, 11) of alle Provincie'n (IV) raken, naarstig en bijtijds moeten gezonden worden? Het agendum moet drie maanden (1578, Cap. II art. 26: twee maanden of daaromtrent) aan alle Kerken worden toegezonden, „van dewelke een iegelijke Kerk bijtijds mag bedanken, en haar oordeel in de classicale vergadering (resp. Particuliere Synode) voortbrengen, opdat zij, die vanwege de classis (resp. Part. Synode) uitgezonden worden, met voorbedacht oordeel, en wat van alle Kerken van die classe (resp. Part. Synode) daarvan gevoeld wordt, mogen voortbrengen". Deze bepaling is nooit afgeschaft, integendeel telkens herhaald en nader aangedrongen, zoodat ze naar art. 87 nog steeds van kracht is, en de Synode, die nooit boven, maar steeds onder de Kerkenordening staat (en haar alleen mag wijzen als de wensch daartoe uit de Kerken opkomt en de Kerken deze wijziging op het Synode-agendum plaatsen) dus in geen geval op eigen initiatief quaestie's, die de leer raken, aan de orde mag stellen. Doet ze dit toch, dan gaat ze rechtstreeks tegen de Kerkenordening in, dan is de zaak, niet zoals Utrecht 1936 beweert, w e t t i g aan de orde gesteld, maar o n w e t t i g, en heeft elke Kerk het volste recht zulk een onwettig tot stand gekomen besluit naast zich neer te leggen. Dat wat de eerste „grond" van conclusie 2 betreft. En nu de tweede grond. Daarin beweert Utrecht, dat de aanleiding tot het voorstel ter zake is geweest een uit de Kerken zelf bij de Synode aanhangig gemaakt voorstel. Een haastig lezer zou uit deze conclusie-grond de conclusie kunnen trekken, dat de quaestie der

meeningsgeschillen dus wel uit de Kerken was opgekomen. Maar vergis U niet. Wanneer U de Acta van 1936 opslaat ziet U al heel spoedig, dat het in geen enkel voorstel, bij de Synode aanhangig gemaakt, liep over de meeningsgeschillen zelf, maar alleen over de p o l e m i e k. Het ging over den toon van hetgeen destijds in kerkelijke bladen gepubliceerd werd, en heel niet over den inhoud daarvan. Men vroeg aan de Synode: wilt U een weg zoeken, waardoor veranderd wordt de wijze, waarop men schrijft — allermint: wij hebben bezwaren tegen die en die meeningen of leerstellingen. Dat wil dus zeggen: over de beslechting van „leer- of meeningsgeschillen" hadden de Kerken niets gevraagd. De Synode spreekt hier niet eerlijk, niet ronduit, ze is niet waar. Is de toon de aanleiding tot den inhoud? Is de scherpte van een debat aanleiding tot behandeling van de zaken, die in het geding zijn? Is een rechter, die in een woordenwisseling tusschen twee personen gevraagd wordt een oordeel te vellen over te scherpe of kwetsende uitdrukkingen, die gebezigd zijn, bevoegd om „naar aanleiding daarvan" een heel ander indicium te geven, n.l. over de vraag, wie van beide partijen gelijk heeft? Wat zwakke zaak, die met dergelijke „argumenten" moet verdedigd worden. Twee gronden voor conclusie 1. De eerste „grond" is niet aanwezig. De tweede „grond" is niet aanwezig. Tweemaal nul is nog altijd nul. P. DEDDENS. INAUGUREELE REDE PROF. DEDDENS. Prof. Deddens' inaugureele rede als hoogleeraar in de vacature-den Hartogh heeft in de schoone Januari-dagen van dit jaar dadelijk het mes in de wonde, het zout bij het ei, den mosterd bij den maaltijd, het medicijn bij den zieke gezet. Zonder beeldspraak: ze was een woord op tijd. Ze gaf een principieel betoog dat in de huidige deformatie van het kerkelijk leven hoog noodig was. We kondigen dan ook de uitgave van deze thans in druk verschenen met vreugde aan. Prof. Deddens heeft het wetenschappelijk apparaat opgeborgen in de noten, die alle achtereen aan het slot zijn geplaatst. Ze storen dus de lectuur niet. En van den tekst der rede zelf mag getuigd worden, dat de spreker blijkbaar zich ten doel gesteld heeft, zoo te schrijven, dat ieder hem volgen kon; wie naar de bronnen afsteken wil, kan aan de noten zich vergasten. Welnu, de opzet is geslagn. Uit mijn hier gepubliceerde mededeelingen omtrent de Kamper week weten onze lezers reeds onderwerp en strekking van deze rede, die handelt over „De Ratificering der besluiten van meerdere vergaderingen". Het gaat over de vraag, of, als een synodaal besluit eenmaal genomen is, ipso facto alle kerken het ó ó k reeds in haar g e n o m e n h e b b e n, dan wel of de kerken recht en plicht hebben in een eigen, afzonderlijke, vrije daarna volgende daad die besluiten van haar afgevaardigden te beoordeelen, te toetsen, en eventueel af te wijzen. Een afwijzing, die niet geschieden mag, indien het beslotene niet als met Schrift en kerkerode strijdig kan worden bewezen; want in alle z o o d a n i g e gevallen, aldus heeft ieder tevoren beloofd, zal men zich aan de meerderheid houden; en die belofte maakt schuld. Een afwijzing, die evenwel volgen móet indien strijd met Schrift en K.O. wél bewezen is; voor dá t geval heeft men immers elkaar b e l o o f d, zulk een besluit NIET uit te voeren, want men wil in de Kerk nooit van elkander hooren, dat men niet Gode meer gehoorzaamd heeft dan den menschen. O ó k d e z e b e l o f t e m a a k t s c h u l d. Toen destijds ondergeteekende in correspondentie met de synode der uitbanners erop wees, dat zij geen tijd had gelaten voor de ratificatie der besluiten, antwoordde zij daarop met een nieuwe nerveuze ontlading van onbeheerschte drift, door alle kerken te tracteeren op verhandeling (officieus, maar op kerkkosten) nummer zooveel, waarin geschreven werd: ratificatie van synodebesluiten? Nooit sprake van geweest. Revolutionaire idee van dien Schilder. Het was het zooveelste stemmingsstukje tegen mijn persoon. Hoe droef, hoe erg. Berkouwer teekende: kende hij Rutgers dan heelemaal niet meer, noch de dolantie? Duursema teekende: wist hij dan niets van de vroegere kerkrechtelijke worstelingen der theologische hoogeschool, waarvan hij curator was? Waren dan waarlijk alle remmen losgelaten? Laat nu eens deze synodeleden, stuk voor stuk, prof. Deddens betoog lezen. Ze kunnen er allemaal bij. Laat een breede schare van onze menschen het lezen, want de kerkrechtelijke zaak wil men ginds al maar wegmoffelen, en Christus wil ze steeds weer naar voren zien komen, wij ze zijn recht raakt, en onze gehoorzaamheid. Laat men onder ons

waken en bidden, dat men niet in kerkrechtelijke verdringingsverzoeking komt. Laat men terdege beseffen, dat het brutale „kerkrecht" van de overzijde een ketterij is, en tot ongehoorzaamheid dwingt. Het snijdt, zoals prof. Deddens — misschien in terugslag op een woord van dr V. Hepp uit het begin van zijn anti-Schildercampagne, een paar maand na diens optreden te Kampen — het snijdt in het hart der Reformatie. Of de heeren Berkouwer en zoo voort nog eens openlijk sullen terugnemen hun kwaadsprekend synodaal geschrift tegen ondergeteekende ook inzake de ratificatie-kwestie, blijve overgelaten aan Hem, die zich vertoort over alle onschendbaarverklaring van het synodaal prestige. God kijkt ook daar dwars doorheen, en vergunt geen een lid zich te verschuilen achter de m a s s a eener vergadering, die zich te goed acht voor schuld-erkenntenis. Ook al liggen de fouten duidelijk aange- wezen, zoals in prof. Deddens' rede.

K. S.

GEEN CAPITULATIE, OOK NIET VOOR DE BEZWAREN.

Dat de z.g. revisie-synode niet voor de bezwaarden zou capituleeren, kon ieder verwachten. Maar voor de bezwaren? Velen dachten: ja. Dr H. N. Ridderbos komt nu in „Strijdend Nederland" vertellen, dat ó ó k d e z e capitulatie uitbleef. En verzekert nog eens uitdrukkelijk en „ondubbelzinnig" dat de synode haar voorgangsters van 1905 en '42 „is trouw gebleven". We zijn het dezen keer eens. En zijn blij, dat nu ook van dezen kant verzekerd werd: er kwam geen revisie! En: er is niets terugge- nomen. K. S.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater. Wij moeten nu nog wat praten over de miraculeuze historie van het bestuur van den Nederlandschen bond van J. V. op G. G. en de befaamde Nederlandsche Jeugdgemeenschap. Ook omdat zij de mentaliteit, die thans in de synodocratische kringen heerscht, zoo treffend belicht. En wij willen de dingen graag zien zoals zij zijn. Als men zoo het bericht leest, dat het bondsbestuur zich losmaakte van de N. J. G., dan zou men geneigd zijn zich over die tijding te verheugen. Te meer omdat deze „distantieering", dit retireeren, zij het slechts ten halve, het gevolg schijnt van de bezwaren, die rezen in den eigen kring. Zoo was het met de jongste synode der afge- weken gereformeerde kerken. Zoo staat het nu met het bedoelde bondsbestuur. Men tracht, zoals de Oosterling het pleegt te doen, „zijn gezicht te houden", wat het tegendeel is van bekeering na ernstige afdwaling. Het blijkt mij uit een artikel in het „Gereformeerd Jongelingsblad" dat men nog geen afscheid heeft genomen, maar alleen waarschuwt tegen plaatselijke contacten en voorts wil trachten een verandering te verkrijgen in de structuur der N.J.G. En als dat niet gelukt, dan zou definitieve toetreding uitgesloten zijn. Voorts wil men het nu doen voorkomen, alsof hier slechts sprake was van een losse vrijage, en nog niet van een heusche ver- loving, hoewel de ringen reeds waren gewisseld. De aansluiting was v o o r l o o p i g, wijl de bond zelve pog moest beslissen. Intusschen mag niet worden vergeten, dat het bondsbestuur zelve zijn beslissing genomen had. Het trad toe, het ver- eenigde zich met den opzet en wachtte natuurlijk op de d a d e n. Dat spreekt van zelf. Ook heet de toetreding niet zó ó vast, dat men nimmer terug kon. Ook dat behoorde toch vanzelf te spreken. In dat geval tenminste. Wij mogen thans con- stateeren, dat het bondsbestuur met den opzet mee- ging, die aanvaardde. Juist die opzet, de vaststelling van beginsel en doel, beslist. Niet de daden, die ook met een uitnemenden opzet in strijd kunnen zijn. En nu zegt men eindelijk dit: de opzet was goed, maar wat gij, humanistische heeren, daarna deed, dat was verkeerd, in strijd met den opzet. Wat moeten die humanistische heeren daarvan zeggen? Ik heb iemand gekend, die, als hem iets dergelijks overkwam, zijn verontwaardiging dermate be- heerschte, dat hij alleen zei: dat is toch niet elegant. Want deze heeren zijn waarlijk niet veranderd. En het bondsbestuur retireert niet, omdat zij ver- anderden, maar omdat er verzet kwam tegen heel den o p z e t.